

TỔNG LIÊN ĐOÀN LAO ĐỘNG VIỆT NAM
TRƯỜNG ĐẠI HỌC TÔN ĐỨC THẮNG

TIỂU LUẬN TRIẾT HỌC

VAI TRÒ NHÂN SINH QUAN CỦA PHẬT GIÁO TRONG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA VIỆT NAM

Học viên : **Nguyễn Thị Thanh Như**

Mã số : **12070557**

Lớp : **Triết 3**

GVHD : **TS. Đào Duy Thanh**

TPHCM, ngày tháng năm 2

MỤC LỤC

Phần I: DẪN LUẬN	1
I.1 Đặt vấn đề	1
I.2 Những nội dung chính của đề tài	1
I.3 Ý nghĩa của đề tài	1
Phần II: NỘI DUNG	2
II.1 Khái quát về Phật giáo	2
II.1.1 Nội dung của Phật giáo	2
II.1.2 Giá trị của Phật giáo	2
II.2 Vai trò của Phật giáo trong đời sống, xã hội Việt Nam	2
II.2.1 Vai trò của Phật giáo với đời sống, xã hội Việt Nam	2
II.2.2 Ảnh hưởng của Phật giáo đối với đời sống	3
II.2.3 Ảnh hưởng của Phật giáo tới thế hệ trẻ	4
Phần III: KẾT LUẬN	6
TÀI LIỆU THAM KHẢO	7

Phần I: DẪN LUẬN

I.1 Đặt vấn đề

Đạo Phật là một trong những học thuyết Triết học – tôn giáo lớn nhất trên thế giới, tồn tại từ rất lâu đời. Hệ thống giáo lý của nó rất đồ sộ và số lượng phật tử đông đảo được phân bố rộng khắp. Đạo phật được truyền bá vào nước ta khoảng thế kỷ II sau công nguyên và đã nhanh chóng trở thành một tôn giáo có ảnh hưởng sâu sắc đến đời sống tinh thần của con người Việt Nam.

I.2 Những nội dung chính của đề tài.

Trên cơ sở những vấn đề dẫn luận về lý do chọn đề tài ở trên, tôi cho rằng việc nghiên cứu vai trò nhân sinh quan của Phật giáo trong đời sống văn hóa Việt Nam bao gồm những nội dung cơ bản sau:

- ✓ Khái quát về Phật giáo, lịch sử hình thành và phát triển Phật giáo.
- ✓ Những nội dung chính của Phật giáo và giá trị của Phật giáo.
- ✓ Vai trò nhân sinh quan của Phật giáo trong đời sống xã hội Việt Nam, đặc biệt đối với giới trẻ

I.3 Ý nghĩa của đề tài.

Ý nghĩa lý luận: Nghiên cứu về Phật giáo và vai trò nhân sinh quan của Phật giáo trong đời sống xã hội Việt Nam để thấy được một loạt các khái niệm và phạm trù nói lên bản thể luận, nhận thức luận là những vấn đề cơ bản của triết học trong Phật giáo ảnh hưởng tới con người, xã hội Việt Nam và thấy được Phật giáo là một tôn giáo, nhưng hai yếu tố tôn giáo và triết học quện vào nhau, làm cơ sở luận chứng cho nhau. Ở đây, chúng ta chú ý tới yếu tố triết học. Về mặt này, Phật giáo đã có ảnh hưởng lớn tới phương pháp tư duy của người Việt Nam.

Ý nghĩa thực tiễn: Nghiên cứu Phật giáo và ảnh hưởng của nó đến xã hội và con người Việt Nam là một nội dung quan trọng nhằm tìm hiểu lịch sử cũng như định hướng cho sự phát triển nhân cách, tư duy con người Việt Nam trong tương lai.

Phần II: NỘI DUNG

II.1 Khái quát về Phật giáo

II.1.1 Nội dung của Phật giáo

Thực chất của đạo Phật là một học thuyết về khổ và diệt khổ. Đạo Phật ra đời cũng từ việc đức Phật nhìn thấy sự khổ của thế gian này và mong muốn tìm sự giải thoát khỏi nỗi khổ đó cho chúng sinh.

Tứ thánh đế gồm:

- Khổ thánh đế
- Tập thánh đế
- Diệt thánh đế
- Đạo thánh đế.

Thập nhị nhân duyên là mười hai cái nhân duyên gồm: vô minh, hành thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thụ, ái, thủ, hữu, sinh, lão, tử

II.1.2 Giá trị của Phật giáo

Đặc điểm nổi bật của giáo lý đạo Phật là chân thực, gần gũi, phù hợp với mọi tầng lớp trong xã hội¹.

Đạo Phật đã đem lại một sự an tịnh trước nỗi khủng hoảng tâm hồn của con người và kêu gọi hãy trở lại với sự sống thực, rất thực để tự gánh lấy trách nhiệm của cuộc đời².

II.2 Vai trò của Phật giáo trong đời sống, xã hội Việt Nam.

II.2.1 Vai trò của Phật giáo với đời sống, xã hội Việt Nam.

Phật giáo giáo dục con người những tư tưởng nhân đạo, cụ thể gồm:

a. Năm nguyên tắc gọi là năm giới.

- ✎ Không giết hại sinh mạng.
- ✎ Không được trộm cướp.
- ✎ Không được tà hạnh.
- ✎ Không nói sai sự thật.
- ✎ Không được uống rượu.

¹ Đào Nguyên, Kinh Phương Quảng Đại Trang Nghiêm, Tập văn Phật dân, PL 2544, tr.41

² TT. Thích Chơn Thiện, Phật học khái luận, Ban Giáo dục Tăng Ni ấn hành, 1993, tr.73

b. Thuyết nhân duyên sanh.

Tất cả khác biệt trên thế giới này, giàu - nghèo, sang - hèn, sung sướng - đau khổ, đẹp - xấu...theo giáo pháp của Đức Phật đều do các nhân duyên mà sinh khởi, đều do nhân quả, nghiệp báo của mỗi cá nhân nhiều đời nhiều kiếp cũng như hiện tại mà phát khởi chứ không phải ngẫu nhiên hay do sự ban phát của một đấng thần linh nào.

II.2.2 Ảnh hưởng của Phật giáo đối với đời sống

Ngày nay, mặc dù có rất nhiều tôn giáo xuất hiện ở Việt Nam như Thiên chúa giáo, Đạo Cao Đài, Hòa Hảo, Cơ đốc giáo, nhưng Phật giáo vẫn giữ một vai trò hết sức quan trọng trong đời sống xã hội và tinh thần người Việt Nam.

Trong mấy chục năm lại đây, người Phật tử Việt Nam rất chăm lo đến việc thực hiện các nghi lễ của đạo mình. Họ hay lên chùa trong các ngày sóc, vọng. Họ trân trọng thành kính trong khi thi hành lễ, họ siêng năng trong việc thiền định, giữ giới, làm việc thiện. Việc ăn chay hàng tháng trở thành thói quen không thể thiếu của người theo Đạo Phật. Tất cả những điều này củng cố niềm tin vào giáo lý, tạo cơ sở để hình thành những nhân cách riêng biệt.

Nước ta, sau khi trải qua mấy chục năm chiến tranh chống Pháp và chống Mỹ, hàng chục năm sống dưới chế độ quan liêu bao cấp, đời sống còn nghèo nàn, lạc hậu. Sau khi Đảng và Nhà nước thực hiện chính sách theo hướng kinh tế - thị trường, công nghiệp hóa, hiện đại hóa, đời sống kinh tế - xã hội nước ta ngày càng phát triển. Phát triển đồng nghĩa với sự tăng trưởng nhanh chóng về kinh tế, đời sống vật chất và văn hoá.

Bảng 1: Mười quốc gia có đông tín đồ Phật giáo nhất

Quốc gia	Số lượng tín đồ Phật giáo (ước tính)	Tỉ lệ phần trăm so với dân số	Tỉ lệ phần trăm so với tổng số tín đồ Phật giáo toàn thế giới
Trung Quốc	244.130.000	18,2%	46,4%
Thái Lan	64.420.000	93,2%	12,2%
Nhật Bản	45.820.000	36,2%	9,4%
Myanmar	38.410.000	87,90%	7,3%
Sri Lanka	14.450.000	69,3%	2,8%
Việt Nam	14.380.000	16,4%	2,7%
Campuchia	13.690.000	96,9%	2,9%
Hàn Quốc	11.050.000	22,9%	2,1%
Ấn Độ	9.250.000	0,8%	1,8%
Malaysia	5.010.000	17,7%	1%
Tổng cho 10 nước trên	499.465.520	18,1%	94,9%
Tổng cho nước còn lại	26.920.000	0,7%	5,1%
Tổng cộng	526.373.000	7,3%	100%

II.2.3 Ảnh hưởng của Phật giáo tới thế hệ trẻ.

Hiện nay, ở nước ta, Phật giáo không còn ở vị trí chính thống. Ở các cấp học phổ thông không có chương trình giảng dạy lịch sử, triết lý, đạo đức Phật giáo một cách hệ thống. Số gia đình Phật tử cũng không còn đông như trước đây. Sinh viên các trường Đại học chỉ nhận được rất ít kiến thức sơ bộ về Phật giáo thông qua bộ môn “Lịch sử triết học Phương Đông”, trừ những khoa chuyên ngành Triết học. Vì thế phần lớn những hiểu biết của chúng ta về Phật giáo trước hết là chịu ảnh hưởng tự nhiên của gia đình, từ bạn bè, thầy cô và những mối quan hệ xã hội khác.

Đây là những tư tưởng tiến bộ của chủ nghĩa Mác – Lê nin. Nó phù hợp với xu thế phát triển của thời đại, của xã hội. Do đó, nó nhanh chóng được thanh niên ủng hộ, tiếp thu. Do có một số quan điểm ngược lại nên tất yếu Phật giáo không còn giữ một vai trò như trước đây nữa.

Mặt khác, với sự phát triển mạnh mẽ của khoa học công nghệ, mọi lĩnh vực trong đời sống con người đều có bước nhảy vọt. Xu thế toàn cầu hoá thể hiện ngày càng rõ nét. Trong bối cảnh đó, con người phải hết sức năng động, nhanh nhạy nắm bắt vấn đề trong cuộc sống.

Phần III: KẾT LUẬN

Qua việc nghiên cứu đề tài này, chúng ta phần nào hiểu thêm được nguồn gốc ra đời của Phật giáo, hệ tư tưởng của Phật giáo và ảnh hưởng của nó đến xã hội và người dân ta, đồng thời hiểu thêm về lịch sử nước ta. Đặc biệt, đề tài này cho chúng ta thấy rõ vấn đề có ý nghĩa quan trọng, đó là vấn đề xây dựng hình thành nhân cách và tư duy con người Việt Nam trong tương lai với sự hỗ trợ của những giá trị đạo đức nhân văn của Phật giáo, cũng như một số tư tưởng tôn giáo khác.

Dù còn những khuyết điểm, hạn chế song chúng ta không thể phủ nhận những giá trị đạo đức to lớn mà Phật giáo đã mang lại. Đặc trưng hướng nội của Phật giáo giúp con người tự suy ngẫm về bản thân, cân nhắc các hành động của mình để không gây ra đau khổ bất hạnh cho người khác. Nó giúp con người sống thân ái, yêu thương nhau, xã hội yên bình.

Như vậy, trong cả quá khứ, hiện tại và tương lai, Phật giáo luôn luôn tồn tại và gắn liền với cuộc sống của con người Việt Nam.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Nguyễn Duy Cần, *“Tinh hoa Phật giáo”*, NXB thành phố HCM, 1997
- [2] PGS Nguyễn Tài Thư, *“Ảnh hưởng của các hệ tư tưởng và tôn giáo đối với con người Việt Nam hiện nay”*, Nhà xuất bản chính trị quốc gia, 1997
- [3] *“Lịch sử Phật giáo Việt Nam tập 1”*, NXB quốc gia, 1993
- [4] PTS. Phương Kỳ Sơn, *“Lịch sử Triết học”*, NXB chính trị quốc gia, 1999)
- [5] Viện triết học, *“Lịch sử Phật giáo Việt Nam”*, NXB khoa học xã hội Hà Nội, 1988